

ZAKRAJSEK & CEJARI
455 W. 42nd ST., NEW YORK, N. Y.

AMERIKANSKI SLOVENEK

Prvi in najstarejši slovenski list
v Ameriki.

Ustanovljen leta 1891.

Izhaja vsak dan razen nedelj, pon-
deljkom in dnevom po praznikih.Izdaja in tiska:
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Telefon: Canal 0098.The first and the oldest Slo-
venian newspaper in America.

Established 1891.

Issued daily, except Sunday, Mon-
day, and the day after holidays.Published by:
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Phone: Canal 0098.

Naročnina:	Subscriptions:
Za celo leto \$5.00	For one year \$5.00
Za pol leta 2.50	For half a year 2.50
Za Chicago, Kanado in Evropo:	Chicago, Canada and Europe:
Za celo leto 6.00	For one year 6.00
Za pol leta 3.00	For half a year 3.00

DOPISI važnega pomena za hitro objavo morajo biti doposlani na ured-
ništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list.—Za zadnje številko v tednu
je čas do četrtega dopoldne.—Na dopise brez podpisa se ne ozira.—Rokopisov
uredništvo ne vrača.Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office
at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Rudarska stavka v Angliji.

Ze je minulo štiri dolge mesece, odkar so odšli angleški premogarji na stavko. Nad en milijon delavcev rudarjev stavka; če pa pristojimo še njihove rodbine, potem lahko računamo, da je od stavke prizadetih najmanj deset odstotkov prebivalstva na angleškem otočju v Evropi. Za silen socialen boj gre torej tu in zato tudi tako močno pretresa vse gospodarsko življenje Anglije.

Stavka angleških rudarjev je dobila svoj povod v neznosnih gospodarskih razmerah. Krivda temu je gospodarska kriza v Nemčiji, ki je pred letom dni hudo pritiskala na Nemčijo. Anglija in Francija sta prisilili Nemčijo na kolena, da je sprejela diktirane gospodarske pogoje. Nemško delavstvo je škripalo z zobmi, a v ljubezni za njihov zlati "Vaterland" je odjenjalo in odšlo na delo v tovarne in rudnike, ker spoznalo je, da domovina bo rešena samo z delom, pa z ničemern drugim, pri takih razmerah.

Nemčija je začela z delom. Posledice so, da se v Nemčiji razmere boljajo. Valuta dobiva zdravo podlago. Nemška marka ima svojo polno vrednost.

Konec palice se je čez leto dni obrnil. Nemčija je začela proizvajati. Svoj premog pošilja v Francijo in druge države, in to ceneje kot Anglija. To je pa vzrok, da angleški premog nima več tiste prednosti, kot jo je imel lansko leto. Lastniki premogokopov bi radi vodili konkurenco z ostalim svetom, pa jim v to ne dovoljuje visoke plače, ki jih morajo plačevati rudarjem. Razni eksperti silijo vlado, naj nacionalizira rudnike ter začne proizvajanje pod državnim nadzorstvom. Vlada pa to odklanja, ker ve, da bi država imela vsled tega le zgubo in nikakega dobička. Tako je premogarska stavka v Angliji običala na mrtvi točki in bogvedi, kdaj bo prišlo do poravnave. Da je tako, so krive splošne svetovne gospodarske razmere.

Angliji grozi gospodarska kriza. Doslej jo ni čutila. Poslej jo pa bo. Nekateri trdijo, da je za Anglijo edina rešitev splošno reduciranje zaslužka pri vseh stvareh. Tako reducirati zaslužek kot dobiček in ceno življenjskim potrebščinam. Toda kje naj začne. Je nemogoče, ne da bi nastala gospodarska depresija in kriza. Ves narod bo trpel. A pri danih razmerah drugih zdravil ni. Ponosna Anglija bo morala na operacijsko mizo rada ali nerada — pomoči ni. Seveda jo bo Anglija lažje prestala kot Francija, ker je bogatejša.

Navedeni fakti so vzrok, zakaj ni sporazuma v rudarski industriji na Angleškem.

Nepriistranski opazovalci trdijo, da so angleški rudarji odšli na stavko v najbolj nepravem času. Zato se je tudi bati, da bo stavka trajala še precej časa, najmanj tako dolgo, dokler ne pride do definitivnega zaključka glede splošne redukcije v deželi.

Vsa stvar je odvisna od vlade, katera pa s svojim leaderjem, konservativnim Baldwinom, ni naklonjena delavcem. Ta sekundira premogarskim magnatom in jim daje celo potuho. Premogarji so osamljeni in jih čaka vsled tega velik napor in težave.

Angleško narodno gospodarstvo je vsled stavke hudo prizadeto, ki sega v milijarde. Vendar trdovratnost angleških kapitalistov je tolika, da raje žrtvujejo še v drugi industriji milijone, kakor pa bi trpinom premogarjem privoščili mali prihodek pri težkem poslu, ki ga opravljajo pod zemljo. Ako ima država utrpeti kako krizo, mora pri tem plačati najprvo ceno delavstvo. Tako je vsepovsod pri sedanjem materialističnem gospodarskem redu.

Ves svet je zainteresiran na potek tega boja v Angliji. Ako bodo angleški premogarji solidarni in vstrajali, je še upanje, da kljub vsem neprivlačnim izidejo premogarji zmagoviti iz boja.

V NEDELJO, DNE 12. SEP.

TEMBRA

bo
VELIKA ZABAVAv šolski dvorani sv. Štefana v
korist sklada za Evharističen
kongres.

Kakor veste, se je potrošilo veliko več, kakor smo pa naredili pri zabavi združenih društev aprila meseca. To moramo pokriti. Zato vabimo vse katoliške Slovence na to zabavo in jih prosimo, da bi vsakdo nekoliko žrtvoval v ta namen.

Prosimo vsa katoliška društva, da bi se udeležila v obilnem številu in pomagala do vspeha. To bi ne bilo lepo, da bi mi sprejeli odgovornost, da bomo poskrbeli potrebni denar za kongres, sedaj ko je pa zmanjkalo, bi pa pustili.

Pri tej priliki bomo zvečer videli tudi "Moving Picture" iz Lemonta, ki je bilo slovensko kronanje Marijino, kjer bomo tudi sebe videli na slikah. To bo nekaj posebno zanimivega.

Začetek zabave točno ob 6. uri zvečer.

Igrala bo naša slovenska godba.

Vstopnina 50c za osebo.

Odbor.

BREZSRČNO POSTOPANJE
PREMOGARSKIH BARONOV.

Bulger, Pa.

Dozdej še nisem v nobenem slovenskem časopisu videl dopisa iz naše naselbine, ker pa gotovo marsikatero rojaka zanima, kako se imamo v našem premogarskem okraju, mi dovolite, da Vam nekoliko opišem.

V zapadni Pennsylvaniji spadamo vsi premogarji k United Mine Workers of America, le mala izjema jih je, ki delajo brez Unije. Letošnje poletje pa je mogočna Pittsburgh Coal Co. začela kar na svojo roko obratovati po lestvici iz l. 1917 in je torej prelomila pogodbo, ki je bila podpisana v Jacksonville, Fla., in ki bi imela ostati v veljavi do leta 1927. Najela si je nekaj lenuhov kot protektorjev s puško na rami in kolom v roki. Spodila je vse unijske premogarje iz barak, najela pa si neunijske iz vseh vetrov te dežele, ki so pri volji delati za vsak cent. Na ta način delajo na Montur št. 9, v Show Mine Montur št. 10, na Liberey in na Cliff Mine. Kako vsi ti napredujejo, mi ni natančno znano, le toliko vem, da vse, kar zasluži, jim družba zopet nazaj vzame, in sicer v obliki stanarine, hrane, obleke, smodnika in prispevka za policijo, tako da bi navsezadnje še skoraj družbi na dolgu ostali.

Tudi naša vasica, oziroma naš

rov, se je predramil iz dolgega spanja in začel obratovati po lestvici iz leta 1917. Ze šesti teden delajo, pa so naložili šele 18 železniških voz; razume se, da so zraven vsakovrstni ljudje, ki prej še nikoli pod zemljo niso. Je sicer nekoliko tudi izvežbanih med njimi, ali takih pa nobeden ne ostane dolgo, ker ni vse tako lepo, kot jim družba slika po časniki. Kot se sliši, stane družbo vsaka tona premoga \$27.00, vendar Bulger Block Coal Co. se dobro zaveda, da bo vse podvojeno nazaj dobila, ako se ji nakana posreči. Da bi se le tudi premogarji tako zavedali in tako skupaj držali.

Tudi tukaj so dobili ukaz: vsi ven iz barak ali hiš, kdor noče iti delat; in res se je v par dneh vse izselilo. Tako je izgledalo, kakor v stari domovini na sv. Jurija dan, ko so si hlapeci in dekletke zbirali nove gospodare. Pri tem je bilo dosti šale in komičnih prizorov, na drugi strani pa tudi dosti žalosti in gneva, kajti poznam nekaj družin, ki so bile po 13 do 23 let stalno v eni in isti hiši, in zdaj nazadnje jih družba spodi ven kot pse.

Ali ni to žalostno in samrtno za družbo? Pa kaj se ona briga za to, samo da je možna polna mamona. Rov pa je razsvetljen, kakor kaka trdnjava v stari Avstriji ob času vojaških vaj.

Ker živim blizu rova, imam večkrat priliko videti, kako jih policisti spremljajo na delo in z dela; včasih je več policistov kakor premogarjev. Kar se torej tiče varnosti, smo popolnoma dobro oskrbljeni. Da nas kdo ne okrađe. Toliko naj za danes zadostuje. Ako bo nastopila kaka sprememba v tej zadevi, bom pa pozneje sporočal.

Lepo se zahvalim gospodu stotniku Mažirju za njegove dopise z vojaških vaj. Ker sem tudi sam okusil vse dobrote vojaškega življenja v Avstriji, so me njegova opisovanja zelo zanimala.

Vreme imamo že čez teden dni deževno, prej pa je bila velika suša. Farmarji se pritožujejo, da bo malo ovsja, ker so ga večinoma vsi poželi in jim je zaradi prevelike moče na kopicah segnil.

Naj bo dovolj za danes. Ako boste vsi bralci A. S. zadovoljni, se pa ob priliki še oglasim.

Pozdrav vsem rojakom in rojakinjam to in onstran luže.

S. M. Jenko.

RADIOGRAMI OD SV. ŠTEFANA V CHICAGO.

Chicago, Ill.

Počitnice gredo h kraju in vračamo se zopet s piknikov in zabav v resnejše delo. Delo sicer tudi sedaj ni počivalo, ne, zakaj brez dela bi ne bilo jela,

a človek se je vsaj ob nedeljah na skupnih izletih nekoliko odahnil, morda za teden ali dva še kam v druge kraje smuknil. Vračamo se iz solnca in pasjih dni v hladnejšo jesen. Ko bo jesen pokukala iz oblakov na naše mesto, bo menda marsikdo iz vsega srca in iz vsega svojega prekuhanega telesa vzdihnil: Bog te sprimi jesen, čakal sem te z vsem hrepenjem kakor čaka uboga verna duša v tihah neba in nebeškega veselja. Jaz, fant od fare, je bom desetkrat pozdravil. Kakor je mene avgust prekuhal in prepekkel, to je že od sile! Ti salabolska Chicago ti, kako me je! Če bi ne bilo pod šolo hladne hale, ne vem kaj bi bilo z menoj. — Najbrže so se maščevali nad mano nebeške moči in so poslale to egiptovsko nadlogo nad mano. Pohujšal sem baje nekega Petra Zgago — nerodnega junaka. — Pisano pa je, "kdor pohujša enega teh 'malih', bi mu bilo bolje," itd. — Usmilil pa se me je Bog in mi je samo pošteno okrcal, mesto, da bi mi bil obesil kamen za vrat in me potopil v globčino morja. Sicer mi je dejal neki prijatelj, da še Bog na ono porajtal, ki, ker predobro pozna svojega Zgago, ki ga sploh nihče pohujšati ne more. Ali moreš polno majoliko še napolnjevati in živlo pohujšati se pohujševati? To mi je povedal prijatelj in skoraj sem se udal skušnjavi, kakor da Bog ni porajtal onega greha, toda odgnal sem skušnjavec in trdno sem prepričan, da me je Bog udaril s škorpijo — svoje jeze, ker sem pripravil Zgago, nerodnega junaka in navdušenega borca za "verske in narodne pravice" v bližnjo grešno priloznost bogokletstva. Revček naj mi lepo oprost!

Saj bom molil zanj, da bi ga Bog pripeljal zopet v luč prave pameti. Vsekakor me pa neznanosno veselja, da prebira Zgaga "Amer. Slovenca." Mislim celo, da je na poti do prave pameti, moliti bo torej treba le še za stanovitnost njegovo. Nebo mi je daj ter sveti Štefan, ki je imel nekaj tudi opravka s takimi Zgagami, samo bolj zavzame nosove so imeli kakor ga ima naš Zgaga. Stop! Ne norčuj se iz Zgag, kaj ne veš, da je bil sv. Pavel tudi med Štefanovi Zgagami, vsa čast pa sv. Pavlu. Če je Savla spreobrnil Gospod, zakaj bi Petra Zgaga ne. Ne veš, kaj se še skriva pod Zgagino kapo. Pa amen in upam, da se z Zgago ne vidiva više. Če bi se pa še kdaj oglašil, ga prosim, naj ne išče fanta od fare v La Salle. Fant od fare še ne ve ne, kje so te preklicane La Salle, naj se obrne k sv. Štefanu v Chicago in dobrohotno se mu bo povedalo, kje stanujem. In predno pride, naj telefonira, da pripravim metlo in palico, pokazal ji bom Zgagi, da sem "fantič od fare gorenjske doma, gorenjske korajže, gorenjsk'ga srca."

Štorklja je prinesla zadnje štirinajst dni Johnu in Kristini Pečniku junaka Žančka — kumovala sta Karel in Karolina Kramer; Jožefu in Neži Nema-

niču drobno Micko — kumovala sta: Frank Zumer in Pavlina Piber; Jožefu in Mariji Zagarju lepega Emilčka — kumovala sta Mary Divjak in Anton Kundin; Viktorju in Neži Rojevskemu krepkega Riharda — kumovala sta Mary Marovič in John Pernič; Rudolfu in Mariji Kreku tudi Micko — kumovala sta John in Franja Stritar; in Matiju ter Katarini Persa je prinesla Midreto — Katarinko — kumovala sta Mr. in Mrs. Kelenc. Bog daj zdravja mamičam, Bog daj zdravja novorojenčkom, to je naša želja!

Pozdrave čikaški Sloveniji in vsem podružnim sestram po naših naselbinah.

Fant od fare.

SPOMINI NA KONVENČNE DNI.

Evelth, Minn.

Cenjeni g. urednik:— Samo par vrstic mi odstopite v našem vrlem listu "Amer. Slovenec."

Ko sem se malo odpočil, sem se takoj zmisli na ono pesmico, katero večkrat poje naš rojak in sobrat Mr. J. Germ iz divne Colorada. Posebno na dve vrstici:

"Naj še lepša je tujina;
Lepša ni, kot dom je moj."

Resnici na ljubo more vsak pritrditi, ker vsakemu njegov dom najbolj ugaja.

Ne bilo bi prav, ako ne bi na tem mestu omenil mojega kratkega obiska med prijaznimi Slovenci fare sv. Štefana v Chicagu, Ill., pred odhodom na konvencijo KSKJ. v Pittsburgh, Pa.

Prišedši v tiskarno A. S. (ker nas je bilo več po številu, torej rabim besedo nas), nas je osebje prijazno sprejelo. Ko si ogledamo tiskarno, se najprej ustavimo pri družini J. Trselich.

Tam, kakor nalašč se snide s soprotnim J. Zefran; po kratkem pogovoru se vsi spoznamo in ugibamo, kdaj jo mahnemo proti Pittsburghu. Nato prinesejo Mrs. Trselich poboljšek za nestrpne želodce, za kar se ni nihče branil in je bilo enoglasno sprejeto.

Ko se pokrepčamo, jo mahnem naprej k družini M. Gornjanc. Zopet nam postrežejo. Nadalje k družini C. Gregorich in nazadnje k družini M. Kremesec; tam so nam zopet pripravili večerjo.

Pri družini M. Kremesec smo se zabavali precej časa. Seveda okusna večerja, pa še nekaj za suha grla, potem se že počaka. In ko je čas potekel, so prijazni rojaki in sobratje pripravili svoje avtomobile in nas odpeljali na Union postajo, tam smo se sestali od vseh vetrov.

Torej z eno besedo rečeno, prisrčna Vam hvala in pozdravljeni nam bodite in kdaj pridete v Minnesoto, tudi mi bomo skušali Vas vsaj nekoliko povrniti.

Za časa konvencije KSKJ. se zahvaljujemo pittsburski naselbini ter družini Laurich, kjer sta stanovala. Hvala za prijaznost in postrežbo č. g. Rev. J. Škur! Torej Bog Vas živi!

Ne smem prezreti naše "Bus

Pri "Prosveti" so pa res "kulturni" ljudje. Prosveta z dne 30. avgusta 1926 št. 203 ima svoj vrtec posejan s prekrasnimi berilom. Naj no natrgam nekaj cvetk. V nekem dopisu grdo napada ljubljanskega škofa Dr. Jegliča. Vse je, samo človek menda ni. Višek prosvetarske "kulture" je pa to-le, ko piše med drugim:

"... Prišel naj bi k nam Bonaventura! Dali bi mu šaflo v roke, mitro bi mu zbili z glave in posadili na glavo majnske kape s svetilko. Kompanija bi mu že preskrbela delo, koristno delo za človeštvo, kakoršnega najbrž Jeglič še ni nikdar opravljal..."

Če tako berilo spada v list, potem naj urednik "Prosvete" še z vsako številko servira posebno brisačo, da se bodo obrišavali po čitanju tako "visoko kulturnega" berila!

Kdor tako čtivo mirno prebavi, ima že precej močan želodec!

"Bom pa mami povedal..." pravi Terček, kadar ga Hude požgače. — Pa ga zopet Terček požgače, pa pravi Hude, "bom pa jaz mami povedal..." — Bogme je hudo, kjer vlada taka odvisnost! — Eden, ki pozna oba, Brooklyn, N. Y.

Gospod Pošvedran, lastnik veletrgovine s čevlji, se je hotel iznebiti svojih velikih zalog in je napovedal razprodajo. Kljub temu pa mu je ostalo še vedno 12 parov na zalogi. Lomil si je glavo, kako bi brez izgube prodal še ta ostanek. Prijatelj, ki mu je tožil svoje skrbi, mu je nasvetoval, naj pošlje štirim svojim znancom po 3 pare čevljev, račun pa priloži samo za dva para in gotovo se bo iznebil svojih čevljev. Rečeno, storjeno. Čez par dni ga vpraša prijatelj, kako se je obnesel ta trik.

"Pojdi k vragu ti in tvoj nasvet! Vsi so mi čevlje poslali nazaj, toda vsak samo po dva para!"

Mesar Klobasa se je vedno pritoževal nad slabimi časi: "Strašni časi, vam rečem! Vsek teden doplačam par sto dinarjev!"

"Zakaj pa ne zaprete mesnice, ako samo doplačujete!" mu reče nekega dne kuharica Zganik.

"Od česa bom pa živel?"

Party." Upam, da ste vsi zdravi. Ker nisem jaz zbolel od smeha, mislim, da ni nihče drugi.

Hvala za prijaznost in kratkočasje vsem skupaj, posebno Clevelandčankam in Clevelandčanom, Ladies first!

Upajmo, da se zopet zdravili in veselili ob priliki snidemo.

Na veselo zopetno svidenje. Bodite nam pozdravljeni!

Mr. & Mrs. Martin Shukle.

Prof. Fr. Pengov:

DAISY.

Ljubeznjiva bravka in prijazni čitavec mislita prav za gotovo, da jima hočem pripovedovati o brhki deklici, ki je lastnica sladkega imena v naslovu. Ko jima pa to slutnjo odločno zanikam, bosta menila, da gre za kakaga športnega konjčica ali psa ali — v najslabšem slučaju! — za kako kravo. Pa tudi to je zmota.

"Daisy" je in ostane kosilni stroj, ki ga je na ta način krstil tovarna, ki ga je bila izdelala. O tem "Daisyju" govori naša zgodba, ki pa ni tako nedolžna, kot si morebiti domisljuješ.

Podpisani sem namreč posestnik v lepi dolini na Gorenjskem, v onem delu Slovenije, čegar industrijo bi radi razni Savičji popolnoma demontrirali in jo preselili v Srbijo. Imam hišo s par hektari polja, travnikov in gozda, eno kravo in konja, dva kozliča v zabavo mojemu fantiču in trop kokoši, rac in gosi in drugih stvari, ki spa-

dajo k poštenemu velepossestvu, kakršnih sicer ne osrečuje Pavle Radič s svojo blagodejno agrarno reformo, zato pa toliko bolj finančni minister in njegov pomagač Šavnik v Sloveniji, s svojimi, vsak trud in vpešno delo uničujočimi davki. Tukaj v hribih se čutim gospodarja spomladi, poleti in jeseni; tu hodim okoli v visokih škornjih in z grčavko v roki, da na ta način jasno izražam svoje kmetijsko delovanje — in tu se vrši tudi moja povest.

Vselej, kadar se je bližal sv. Janez s svojimi kresovi, je postajalo v naši hiši nemirno, pripravljalo se je nekaj kakor latentna kriza v Pašičevem kabinetu. Dozorevalo je namreč vprašanje glede košnje "velikega" travnika, ki leži ne daleč od mojega gradu: "my house" je namreč tudi zame "my castle." Ali bo vreme stanovitno? — smo hoteli izpraševati barometer, ali nam bo pa zmohilo seno? Ali bo treba devati mrvo v kopice ali se nam pa posreči posušiti jo tako? Tako in podobna vprašanja so nas mučila že dolgo popreje. Praktično vzeto je

bilo sicer vseeno, tako ali tako, ker sem moral itak vsako leto dokupovati seno (z 18 kronami in 50 vinarji predvojne valute so mi ga solili moji sosede vsakih 100 kg, cenje, so rekli, da ni mogoče), toda če si že poljedelec, bi seveda tudi rad pokazal, kako je treba umno kmetovati. Če je stalo srebro v tlakomeru visoko in že štirinajst dni ni deževalo, tedaj smo bili prepričani, da mora brezpoznojnjo ostati tako tudi zana-prej. Takrat je začel Blažon, ki je bil moj ravnatelj, nadzornik, oskrbnik, adjunkt, valpet in poljedelski pomočnik delavce vse v eni osebi, nekega popoldne besno klepati koso in drugo jutro sta se podala on in pa Urška — ki je imela v oskrbi vso našo živnorenjo, izvzemši konja — na vse zgodaj, takole proti deveti uri, na košnjo. Če sem šel pred dvajseto uro prikratk pogledat, je bila polovica travnika že vselej pokošena; Urška je travo lepo in lično raztrosila in Blažon mi je razkladal, kako "sakrabolsko težko delo" da je košnja. Potem sem ju poslal domov, da prideta zopet k sebi in si

privežeta duši; popoldne proti peti uri, ko je postalo hladnejše, sta se podala zopet na romanje, in če sem šel uro nato z ženo in otrokom in guvernanto gledat, sta ravno pri piki dovršila oba svoje delo, toda bila sta popolnoma ubita od naporne svoje službe. Šele ko sem podal vsakemu krepilnega balzama v obliki nekaj kronic, se jim je jelo zopet vračati veselje do življenja.

Seveda me je to bolelo. Meni sega in reže vselej globoko do srca, kadar vidim, kako se mora ubogi človek mučiti v potu svojega obraza z delom, ki ga lahko opravi stroj mnogo hitreje, boljše in ceneje. Tukaj v našem slučaju pa sem bil poleg tega ne samo gospodar in kruhodajalec, ampak kot socialno čuteč človek tudi nekako očetovsko odgovoren za blagor svojega bližnjega, na vsak način sem moral izpeljati in realizirati potrebne reforme ali preosnove. V duši se mi je rodila misel, ideja: Kaj ko bi kupil kosilni stroj? Kajti za Slovenijo je to: 1. moderno, 2. racionalno ali napredno in umno, in 3. bi me najlažje dokazal, da

razumem svoj čas in da sem že izkušen praktikus.

Takoj pričnem študirati oglase "Kmetovalca," "Narodnega gospodarja," "Slovenca," "Domoljuba" in drugih listov, ki imajo srce tudi za kmetijsko plat narodovega življenja, pišem na kakih deset tverdk po kataloge in dobim na ta način kmalu do 100 kg slovsstva o poljedelskem strojništvu v hišo; počastilo me je s svojimi obiski tudi kakih pet agentov, izmed katerih mi je vsaki prisegal pri koščicah svojega starega očeta in deda, da je stroj, ki ga zastopa on, najboljši, vse drugo pa, da so same smeti.

Ker pa se ne prenamagim rad, so šli vsi od nas s tolažili, ki so jim mnogo obetala za bodočnost, ničesa pa ne za sedaj.

Da pride zadeva do končne odločitve, skličem po večerji družinsko posvetovanje, namreč sebe kot prvega predsednika, svojo ženo kot drugega (z odločujočim glasom), Miss Maud, angleško guvernanto kot strokovnjakinjo v poljedelskem strojništvu in svojega fantiča kot bodočega posestnika.

Iz življenja in sveta.

NESREČE KRIŽEM SVETA.

Ni dovolj, da letos tepejo vremenske katastrofe neusmiljeno vso Evropo in povzročajo neizmerno škodo; zdi se, kakor da se je to leto vse zarotilo proti ljudem. Strahovito se množe zločini, večkrat tako premeteni, da ostanejo vsa sledovanja zločincev brezuspešna. In vsak dan prihajajo poročila o nesrečah, ki se dogajajo zdaj tu zdaj tam in vedno zahtevajo tragične žrtve. Navesti hočemo samo nekaj najhujših, ki so se zgodile v zadnjih dneh.

V Bristolu je prišlo pri eksploziji v tamkajšnji tvornici za topove ob življenje šest oseb. Okrog 100 ljudi je ranjenih.

V Milanu je pogorela te dni velika tvornica za vosek. Škoda znaša 1 milijon lir.

V južnoameriški državi Chile so čutili močan potres, ki je povzročil veliko materijalno škodo. Ali je bilo tudi kaj človeških žrtev, doslej še ni znano.

Na južnem Tirolskem je te dni pogorela 2000 m visoko ležeča planinska koč v Sarentalskih alpah. Vzrok požara ni znan.

V raznih avstrijskih planinah se je 10. avgusta po dosedanjih vesteh smrtno ponesrečilo šest oseb.

Na Odri pri Vratislavi se je prevrnil čoln s tremi mladeniči. Dva sta utonila, enega so rešili.

V Hannoveru gostuje znani cirkus Barnum. V cirkusu sta se med drugim producirala dva Kitajca, ki sta se visoko v zraku navezala na svoje kite. Tretji Kitajec, oče enega izmed akrobatov, je stal pod njima na tleh in jima dajal povelja. Nenadoma se je odtrgala vrv, na katero je bil privezan eden iz-

med akrobatov, ki je strmoglavil v manežo in padel tako nesrečno na svojega očeta, da mu je zlomil hrbtenico. Oče je v bolnici umrl, njegov sin pa je kakor po čudežu ostal nepoškodovan.

Pri kopanju je na Dunaju te dni utonilo pet oseb.

V Drearleyu na Angleškem je trčil tramvaj v avtobus, ki je bil polno zaseden z izletniki. Osem oseb je bilo ubitih, pet ranjenih.

V Bochumu v Nemčiji je zavozil osebn avto na železniškem križišču v vlak. Šofer se je rešil, oba potnika sta bila mrtva.

RAKOVEGA BACILA NI?

Berlinski profesor Warburg priobčuje v nemških listih rezultate svojega dolgoletnega študija o raku ter prihaja do zaključka, da bolezniraka sploh ne povzroča nikakrj bacil, kakor n. pr. tudi ni bacil povzročitelj sladkorne bolezni in arterioskleroze (povapnenja žil). Rak je po Warburgovi sodbi zgolj pojav degeneracije telesnih celic in problem raka spada po tej teoriji v področje fiziologije celic in ne pod bakteriologijo. Na raku obolele celice se razmnožujejo neprestano, v čemer se baš razlikujejo od zdravih celic. Ta pojav imenujemo proliferacijo. Rakova celica se razlikuje od zdrave celice razlikava v oglikovo kislino in vodo. Vzrok proliferacije bi bil potemtakem v mlečni degeneraciji.

Nastane torej vprašanje: na kak način se zgodi, da proizvede normalna celica mlečno kislino? V rešitvi tega vprašanja leži problem raka. Prof. Warburg prihaja po dolgotrajnem študiju do zaključka, da je pretvarjalna moč celice odvisna od množine kisika, ki ga ima celica na razpolago, na drugi strani pa vplivajo nanjo tudi razni strupi, nahajajoči se v človeškem telesu, ki ovirajo normalni razvoj celice. Toda čim se pojavi proliferacija, ne more niti preoblicena kislina zabraniti, da ne bi rakove celice ustvarjale vedno nove množine mlečne kisline. Stvar je torej, da se razumljivo izrazimo, taka: rak se pojavi vsled zadušenja celic, usodnost raka pa leži v tem, da se degeneracija nemoteno razvija še potem, ko so pogoji, ki so jo povzročili, že nehali delovati.

Včasih se zgodi, da obolele celice poginejo in odidejo naravnim potom iz telesa; toda večinoma ostanejo v telesu in povzročajo na njem rakove tvore.

EN MILIJON POLICIJSKIH PREDPISOV NA PRUSKEM.

Kdor se vozi v avtomobilu po Pruskem, riskira vsak hip, da pride v konflikt s kakim policijskim predpisom. V vsakem mestecu, v vsaki vasi ga čaka usoda v podobi policijskih predpisov.

Turški diktator Kemal paša je izdal novo naredbo. Stvar se tiče enodnevnega počitka v tednu, kakor ga imajo vsa verozgovodovanja na svetu.

Turki počivajo v petek, židje v soboto, kristjani v nedeljo. A ker so turška mesta zelo mešana, je nastala tudi glede enodnevnega počitka v tednu zmeda in dogajalo se je, da so trgovska mesta, kjer je bil življenjski pester, svetkovala kar tri dni zaporedoma: najprej so praznovali Turki petek, potem židje soboto in slednjič kristjani nedeljo. Posli in kupčije so zastajale in trgovanje je postajalo čedalje bolj nenormalno. Pol tedna je bilo na ta način zapravljenega.

PETEK MESTO NEDELJE.

Turški diktator Kemal paša je izdal novo naredbo. Stvar se tiče enodnevnega počitka v tednu, kakor ga imajo vsa verozgovodovanja na svetu.

Turki počivajo v petek, židje v soboto, kristjani v nedeljo. A ker so turška mesta zelo mešana, je nastala tudi glede enodnevnega počitka v tednu zmeda in dogajalo se je, da so trgovska mesta, kjer je bil življenjski pester, svetkovala kar tri dni zaporedoma: najprej so praznovali Turki petek, potem židje soboto in slednjič kristjani nedeljo. Posli in kupčije so zastajale in trgovanje je postajalo čedalje bolj nenormalno. Pol tedna je bilo na ta način zapravljenega.

Kemal paša je uvidel, da tako ne gre naprej ter je sklenil napraviti v tem pogledu temeljit red. Izdal je naredbo, ki regulira praznovanje ter določa petek za edini praznični dan v tednu ter grozi vsem tistim, ki bi skušali praznovati po dosedanjem običaju dneve v tednu, s kaznijo in zaporom, v skrajnem primeru pa tudi z izgonom iz turške republike.

PREPREGANO SUZENJSTVO V BELGIJSKEM KONGU.

Belgijska vlada je pred časom sklenila zgraditi v svoji afriški koloniji Kongo novo železnico, ki bi vezala kraja Leopoldville in Matade. To ozemlje pa je zelo močvirnato in ker Evropejci ne prenesejo tamkajšnjega podnebja, je bruseljska vlada izdala dekret, da se mora v deželi sami nabrati 9 do 25 tisoč delavcev, seveda črncev. Ti ljudje bi se nasilno odstranili iz domačih krajev ter primorali na delo v koloniji. Le mal procent bi jih morda izdržal naporno delo ter se vrnil še kdaj k svojem, ostali bi na posledicah močvirij pomrli in strohnili daleč od svojega doma.

Za to nesramno špekulacijo s

Stop! Pozor!

Ako Vam izpadajo lasje ali ste jih že izgubili, morajo "ALPEN-tinktura" napraviti, da v osmih dneh počnejo lasje rasti. Stari in mladi gospodje, kakor tudi dame, rabijo samo mojo "Alpen-tinktura" za rast in proti izpadanju las "ker je dokazano, da je "Alpen-tinktura" silno dobro sredstvo na svetu moderne znanosti, ki deluje v roku 8 do 14 dni na lasne korenine, da lasje takoj začnejo rasti. "Bruslin-tinktura" zoper sive lasje tako izvrstno deluje, da postanejo lasje v osmih dneh popolnoma naravnjani kakor v mladosti.

Dalje imam najboljša zdravila, kot za Revmatizem, rane, opekline, srbečo kožo, kurje oči, bradavice, potne noge, solne pike, ali drugo nečistočo na obrazu. \$5.00 vsakemu, ki bi rabil zdravila brez uspeha. Pišite po čenik, pošljem ga zastonj. — Jacob Wachsch, 1436 E. 95th St., Cleveland, Ohio.

LOUIS STRITAR

se priporoča rojakom za naročila premoga, katerega pripeljam na dom. Prevažam pohištvo ob času selitev in vse kar spada v to stroko.

Pokličite me po telefonul
2018 W. 21st Place
CHICAGO, ILL.
Phone: Roosevelt 8221.

PRODA PLUMBARSKO OBRT IN HIŠO

7 sob v drugem nadstropju, šitiri v prvem in delavnica. Garaža za dve kari, cena nizka. Pridite pogledat. Lastnik: Joseph Bobek, 1949 W. Coullerton St., Chicago, Ill. Phone Canal 4894.

Slike evharističnega kongresa

gotovo zanimajo vsakega katoličana, brez ozira na to, ali se je osebno udeležil kongresa ali ne. Kdor je bil tukaj, želi imeti slike zato, ker je sam videl kraje, prizove in obrede (mogoče se sam sebe zagleda kje na sliki). Kdor ni bil na kongresu, želi iz slik dobiti vsaj malo pojma o vsem, kar se je godilo v onih velikih dneh.

Z dovoljenjem cerkvenih oblasti so izšle posebne zbirke najpomembnejših dogodkov, krajev in oseb, v obliki malih albumov. Najboljši izmed vseh sta dve zbirki in sicer:

Št. 1. MALI ALBUM v preprostem črnem tisku, 16 strani, 28 različnih slik, cena s poštino 35c

Št. 2. VEČJI ALBUM, tiskan v krasnih barvah, 32 strani, 54 najboljših slik, s kratkim popisom kongresa. Cena s poštino. \$1

RAZGLEDNICE z evharističnimi slikami, 30 različnih slik, 30c ducat ali \$2.00—100 razglednic.

Ker smo prepričani, da bo marsikomu ustrezno s temi slikami, je naša knjigarna nabavila večjo zalogo ter ji nudi svojim odjemalcem po gori označenih cenah. Pošljamo jih tudi v stari kraj in sicer za isto ceno, le za vsako pošiljatev je treba poslati 10c več za ekstra stroške in poštino.

Knjigarna Amerikanski Slovenec

1849 WEST 22nd STREET, CHICAGO, ILL.

MALI OGLASI. HIŠE IN LOTE.

HIŠA 4 SOBE, garaža, lota 37½x125, \$4550; \$500 takoj, ostalo na obroke. T. J. Wolf, 308 W. 105th Pl. 985-čdoč

PLAČAJTE HIŠO Z RENTOM. Bungalow \$6500, 5 sob, vse moderno, tla trdi les, kopalna soba, vse v najboljšem stanju, klet cementirana, furnace ht. \$500 takoj, ostalo po \$60 na mesec z obrestmi. Carroll L. Bragg Org., 19 S. 5th Ave., La Grange 414. 988-čdoč

PRODA VOGAL, Oakton in Prairie Rd., Niles Center, 2 blk do "L" postaje. Proti gotov. ali vknjižbi: T. F. Reilly, 160 N. La Salle St. 989-čdoč

ZID. HIŠA 2 nadst. po 7 sob, hot water ht., garaža, blizu transportacije. \$10.800, takoj \$2000. Lasnik West 3712. 999-s do

50 ČEV. LOTA Austin Blvd. med 34. in 35. cesto, nizka cena. H. Wetzel Co., Cedar Rapids, Iowa. 00-s do s

BUNGALOW 6 sob, furnace heat. 2306 N. Lowell Ave. 12-sr do sr

BUNGALOW 5 sob, garaža, poleg lahko dobiš 50 do 96 čev. lota. Zelo nizka cena. 6906 Oleander Ave. 15-sr,čp

BUNGALOW 6 sob, furnace heat, garaža za dve kari, alley tlakovana. Cena \$8500, takoj \$3000, ostalo \$60 mesečno. 2229 N. Kedvale Ave. Ph. Albany 4042. 16-č

SAMO \$600 takoj, \$600 mesečno in obresti; dobiš nov bungalow s 5 sobami. Cena \$7500, lota 35x125, nika tlakovana, garaža. 1605 S. 21st Ave., Maywood, Ill. 19-č

HIŠA 8 SOB, parna toplota, 75x128, lota, garaža za 2 kari, lepi dohodki. 4050 N. Kilbourn Ave., Kildare 7849. 20-č do č

LES. HIŠA, 2 nadst. po 5 sob, garaža. Lichter, 5709 N. Menard Ave. 21-č do č

2-STANOVANJSKA HIŠA se prodaja ali zamenja za bungalow. 5352 So. Campbell Ave. 24-č

KRASNA REZIDENCA NA LEPEM KRAJU IRVING PARK. 7 modernih sob, garaža za 3 kare. 4309 N. Keller Ave., Vogal Cullom. 25-čdoč

BUNGALOW, 5 sob, moderno, furnace heat, porč zaprt, trafa pred hišo, blizu transportacije. Cena \$8600, takoj \$1100. 6342 So. Whipple St. 26-č

PET MESEČNIH sob prodaja takoj za nizko ceno. Vprašajte po 6.30 ali nedeljo. R. O. Armstead, 2941 Sheffield Ave. 27-č,p,s

FARME NA PRODAJ

FARME ZA KOKOŠEREJO ali žito prodaja za nizko ceno. Will Brown, Hebron, Ind. 14-sr do sr

ZAKLJUČEK. RAZPRODAJE. 650 akr. farne, veliko gozda v South Georgia. J. T. Wikerson, 236 South-eastern Trust Bldg. Ivy 2286. 11-sr do sr

80 AKR. VINOGRADA, v dobrem stanju, cena veliko nižja kakor je vredno. R. Brown, La Porte, Ind. 08-sr,čp

NA PRODAJ

8 obdelanih farm, 6 v bližini bo tudi kmalu izčističen, ob glavni cesti blizu Mobile. Vsaka farma po 120 akrov—1000 breskev. Tudi na obroke. A. R. Holland, Box 98, Mobile, Ala. 06-sr,čp

80 AKR. dobre zemlje v Michiganu prodaja za \$720.00. Box 75, American Slovenec, 117 N. Dearborn St. 28-č,p,s

FARME NA PRODAJ V OHIO. \$30 za akre, tudi obroke. Gilbert Smith, 1478 Sullivan Ave., Columbus, O. 17-č do sr

UGODNA PRILIKA.

RESTAVRACIJA, dobra kupčija, dnevno \$110; rent nizki; \$7000; polovico takoj, 131 E. Pershing Rd. 987-čdoč

GROCERY MARKET, v celjano, prodaja pod ceno takoj; lastnik odpotuje. McComb, 3581 Belden, Belmont 2902. 992-p do p

CONFECTIONARY, Cigars, drobnarije. Sedajji lastnik 7 let na prostoru. \$1250. 2877 Clybourn Ave. 18-č do č

POHIŠTVO NA PRODAJ.

POHIŠTVO različno, tudi piano in viktrola prodaja Mrs. Evans, 5431 Cornell Ave. 05-sr,čp

KIMBALL PIANO \$50; Singer stroj \$10.00, in drugo pohištvo. Apple, 5705 Blackstone. 22-č

DELO IN SLUŽBE

DELO DOBI ŽENSKA za gospodinjstvo, kjer sta dva otroka. Nedelja prosta. Ph. Edgewater 4136. 23-č,p,s

V NAJEM

se odda stanovanje s štirimi sobami. Pojasnila na: 2048 West 21st Pl., Chicago, Ill. č do č

Trgovci in obrtniki, oglašajte v Amer. Slovencu!

PRESKRIBITE SI

C A M E L

Camel je kadilčevo znamenje prijateljstva

DOMA, ali v klubu—v zaposlenem uradu ali obljudei ulici—kadarkoli sreča prijatelj prijatelja, boste slišali zapeljivo vabilo—PRESKRIBITE SI CAMEL!

In kjerkoli se prižigajo Camels, se ljudje sestajajo z bolj prijateljskim razumevanjem—kakrj kakovost Camel je splošni jezik.

Camel je več kot cigareta. To je iskušnja v kadilnem veselju—najfinjša, ki jo je mogoče dobiti na tej stari zemlji. Camels

imajo najbolj izbrani turški in ameriški tobak, ki je najrazkošnejše mešan kot v nobeni drugi cigareti. Camels nikdar ne utrudijo okusa in nikdar ne zapuste pookusa po cigaretah. Nobena cigareta na svetu ni kot ta.

Kadarkoli in kjerkoli sreča prijatelja, naj bo ta cigareta stalno vabilo za najbolj pristrčno veselje, ki je kdaj prišlo od kake cigarete.

Preskrbite si Camel!

R. J. REYNOLDS TOBACCO COMPANY, WINSTON-SALEM, N. C.

"GOSPOD LISEC"

POVEST.

Spisal Dr. Fr. D.

"Jerica tudi," dejal je mož.

"Ta pa še bolj. Kot sedemletno dekletce jo je bila pripeljala sem mati, češ da se ji bo dobro godilo pri imovitem striji. Reva je kmalu umrla od vsega hudega. Vrbna pa je precej razumel, da ima sedaj brezplačno dekle, ki mu niti odpovedati ne more službe. Delati je morala Jerica, delati več kot vsaka dekla. Komaj se je zaznaval dan, pripela je tod po rebri z živino in zvečer, ko je že vse počivalo, pomivala je še posodo za vso družino. Tako je bila Vrbna pastirica, mala dekla, velika dekla in gospodinja. In kaj ji je dajal? Malo obleke in tolažbo, da ji bo štel doto in da bo po smrti njegovi vse njeno. A dote ji ni dal ne krajcarja. Poročno obleko ji je moral kupiti ženini in najemnika sta oba, najemnika po njegovi milosti. O vseh Svetih, češ dva meseca, poteče najem in tedaj ju hoče zapoditi."

"Vražji človek!" dejal je sosed. "A veste li, kdo je še hujši?"

Pomirjen je vstal Brdar in prisrčno se poslovil od Kovačevih. Vnučka so hoteli pridržati za nekaj dni; a Janezek se je branil in oče ga ni hotel pustiti ta kratek čas, kar je še mislil ostati doma.

Mrak je legal na zemljo, ko so šli proti domu. A kakor bi se bil dan zaklel razburjati Brdarja, stal je konec vasi ob plotu z dolgo svojo pipo gospod Lisec in govoril z dvema žandarjema. Ni se dalo več ne vrniti, ne ogniti. Zbral je Brdar ves svoj pogum in spoštljivo pozdravil.

"Janez, ali veš kaj novega?" ustavil ga je Lisec. Brdar je poslal ženo in otroka dalje, češ da ju dojde kmalo in postal. "Prelaznik straši zopet," nadaljeval je Lisec.

"Kaj res?" zavzel se je Brdar in čutil takoj, da se je pokazal nekoliko preveč; zakaj zdela se mu je, da ga opazujeta oba žandarja in iščeta s svojimi pogledi njegovih oči, katere je komaj sproti umikal. Da bi popravil napako, vprašal je priprosto, kdo da je ta Prelaznik. Lisec pa je razlagal, kak človek je to, ki ga iščejo žandarji. Govoril je oblastno, da so obstajali ljudje, katerim je potem pripočel, naj se varujejo ponarejenega denarja. Obstal je bil tudi Tonečov hlapec Matevž, ki je bil povsod zraven, kjer ga treba ni bilo, in zvesto poslušal popisovanje Prelaznikov. Takoj se mu je posvetilo v glavi.

"Ali ni čokat, širokopleč mož pri petdesetih, kratkih las in dolgih rdečkastih brk?" začel je izpraševati in popisal, kolikor je bil zapazil, tistega, ki ga je bil videl pri Brdarji. Pri tem je opazoval, kako prebledela Brdar, kako se trese, in vedel je vse. Brdar je mislil, da je že vse izgubljeno; bežati ni mogel in obupan je čakal usode.

"Kje pa ste videli tega človeka?" vprašal je žandar Matevža.

"Na Vačah, v nedeljo bo štirinajst dni," lagal je Matevž mirno in pogumno. "Pod cer-

kvijo si je zažigal smodko, ko je udarila ūra baš polu štirih. Meni se je zdel takoj sumniv, ker je imel tako zakriviljen nos in gledal hudo, kakor vojšček pri božjem grobu. Nosil se je na pol gosposki na pol kmetski, kakor ljudje ob železnici doli ali pa tukajle, gospod Lisec."

Brdarju je zopet odleglo, čenavno si ni mogel razložiti Matevževih besedi in je mislil, da je videl ta koga drugega.

Žandarja sta odšla, Lisec pa je spremljaval Brdarja par streljajev; zakaj skušal se je zopet sprijazniti s Kovačem, če bi se dalo brez ponižanja. Zato je ogovarjal prijazno Kovačeve hlapce in dekla, zapodil parkrat iz Kovačevega vrta vaško mladino in lepo pozdravljaj Kovačico in Brdarico. Zdal je hvalil gredeč Brdarja, da je razumen gospodar, in miril ga, naj se ne boji Vrbana, ker ga ne bo tožil; da, če potrebuje kaj denarja, kar nanj naj se obrne. Brdar pa je obračal pogovor na Prelaznika in menil, da to ni taka pregreha, če naredi par bankovcev.

"Srečen, komur jih naredi," dejal je Lisec. "Če bi jaz vedel, kje se skriva," dejal je Brdar osrčen, "jaz ga ne bi ovačil."

"Jaz bi mu še rekel, naj se varuje. Ali stori meni kaj škode? Kaj bi ga preganjal! Saj nisem žandar, neumen pa tudi ne; zakaj ovačim naj ga, pa mi zažge hišo ali drugače se znosi nad menoj. Kdor meni ne škoduje, temu tudi jaz ne bom škodoval."

"Tudi kazni so preostre za te prestopke po mojih mislih," modroval je Janez. "Ali so že tudi obesili katerega?"

"Še tega bi se manjkalo!" smijal se je Lisec, ki je bil sploh za popolno prostost, in da se zakon nima mešati v osebne zadeve, ampak kdor noče biti osleparjen, varuje naj se sam. — Krepko sta si stisnila roke v slovo prijatelja; zakaj popolnoma so se ujemale Lisecve misli in besede z Brdarjevimi dejanjem.

Ko pa je Janez došel svoje ljudi, dobil je ženo jokajočo. Vedel je, zakaj se joka, in ni je vprašal; dasi je bil nejevoljen, češ, prej ni branila, zdaj pa očita. Dolgo sta šla tiho vstric; naposled je začela Lojza med ihtenjem tarnati o nesreči in sramoti. On jo je zavračal, da kar je, to je, in tolažil, da bode kmalu konec strahu.

"Jutri se odpeljem," je dejal, "da oddam še te bankovce; v osmih ali desetih dneh sem zopet doma, če Bog da za zmeraj."

"Jaz ne ostanem več sama doma," ihtela je žena. "Strah me je in bojim se tega grdega berača. Če pojdeš ti na pot, pojdem jaz z Janezkom v Dobravo."

"To ni možno," srdil se je Brdar. "Kdo bo stregel Prelazniku in varoval dom?"

"Prelaznik naj kar gre, kar gre naj! On je prinesel nesrečo v hišo; in saj si ti rekel, da ne maraš več njegovega denarja."

NAZNANILO -- ROJAKI POZOR!

Podpisani naznanjam Slovencem in Hrvatom, da sem na 1852 West 22nd cesti, med Lincoln in Wood, odprl prvo vrstno čevljarstvo delavnico. Ako hočete iz starih čevljev nove, tedaj prinesite k meni v popravilo. Popravljam tudi čevlje za pohabljenе noge, po veliko nižji ceni, kakor pa drugje.

Postrežba točna — delo prvovrstno — za obisk se priporoča

J. Kravcar

1852 W. 22nd STREET

CHICAGO, ILL.

Ne kupujte drugje!

dokler niste videli naše preproge, linoleum, congoeum in vsakovrstne karpete za kuhinje in druge sobe.

Ceneje kakor v mestu dobite pri

F. NOVICKI

1738 W. 18th St., Chicago, Ill.

VELIKA LETNA RAZPRODAJA

HLAČ

Več sto moških in dečkih hlač po čudovito znižanih cenah. Različne vrste, v vseh barvah in vzorcih, navadne velikosti, pa tudi za prav debele.

CENA SAMO

\$2.50 do \$8.00

Lahko prihranite od 25% do 33% na oblekah z dvojnimi hlačami, vsaki kos oblačila v naši trgovini za znižano ceno.

KRASNE OBLEKE PO

\$23.50; \$28.50; \$33.50; \$38.50

M. H. JELINEK, lastnik

COR. BLUE ISLAND AVE. & 18th ST., CHICAGO

Za one, ki živijo zunaj mesta je prav pripravno, ako pridejo k nam kupovat ob torkih, četrtkih in sobotah zvečer ali pa v nedeljo dopoldne.

PISANO POLJE

J. M. Trunk

Blagor naivnim...

Ni mogel zaostati.

Italijanski socialist Rinaldo je govoril dne 3. julija v dvorani SNPJ., kjer je sedelo tudi 200 jugoslovanskih socialistov. Po Žarkometu je govoril sledeče:

"Naši mogotci v Italiji uče italijanske delavce, da morajo sovražiti Jugoslavijo in vas. Vaši mogotci v Jugoslaviji uče jugoslovanske delavce, da morajo sovražiti Italijo in nas. Dokler delavci na obeh straneh sprejemajo tak nauk, toliko časa bo mržnja med Italijo in Jugoslavijo. Kakor hitro pa delavci na obeh straneh prevzamejo oblast pod rdečo zastavo, preneha umetna mržnja, prenehajo spori in izginejo politične meje."

G. Molek naredi komentar, da je v teh besedah več treznosti in bratskega duha, kakor v vseh besedah, kar so jih zadnjih osem let izgovorili in zapisali vsi narodni razpaljenci v Jugoslaviji in Italiji.

Italijanskih socialistov ne poznam, dobro pa poznam koroške socialiste in sem sišal govoriti take razumne in trezne besede že pred petnajstimi in dvajsetimi leti.

Ampak. Besede so lepe v ustih italijanskega socialista, kakor so bile tudi v ustih nemških socialistov. Ko pa so prišli socialisti na Koroškem do vlade in do deželnega glavarja, so pa vse lepo pozabili in se še danes ne spominjajo, kaj so prej govorili. "Treznost in razumnost" besede so morali občutiti tudi slovenski socialisti, ali pa se pokriti v nemški tabor, kar so večinoma storili. Nisem za narodno razpaljenje, le kak naivnež bo verjel, da bi bili italijanski slovenskim bratje, ko bi prišli do vlade.

To ni glavno.

Glasilu KSKJ. se je malo ostro izrazilo o pisavi Prosvete povodom evharističnega kongresa. Gospoda jamra o pomanjkanju "krščanske ljubezni," kakor pač navadno.

Baje so tudi drugi angleški časopisi pisali v enako prostoškern tonu, kakor Prosveta, in člankar trdi, da bi osem dni ne zadostovalo, ako bi vse to objavili. Morda kakik zakotni časopisi, in težko na tak prostaki način in v tem brezstidnem tonu.

Člankar se sklicuje v svoje opravičevanje na nekaj časnikov, ki so tudi pisali o plohi, premočenem kardinalu, čevljih, zmečkanih klobukih, jarku, o Cvetni nedelji, ki se je izpremenila v Kalvarijo...

Gospoda, ta je pa bosa. Recimo, da je vse to res, in ploha je bila, in čevlji tudi, in lahko je bilo pri gneči nekaj zmečkanih, in truck zaide tudi lahko v jarek..., a vse to so stranske reči. Prostaško je bilo to, kar ste vi pisali o "piškotu" in v drugih izrazih. O tem pri "kamu, ki prileti nazaj," umevno lepo molčite.

Proti Mr. Zupanu namigava člankar tudi na to, kar je pisal o Evharistiji v dveh člankih iz britanske enciklopedije in neke druge razprave. Tudi to niso bile ravno Prosvetine "hudobnosti," hudobnost, kvečemu le v natisku, ako pa člankar pravi, "da se utegne še uredniku Glasila KSKJ. zdaniti v glavi, če kaj takega čita, ne samo katoliškega in prodanskega kapitalističnega časopisja," potem bi moral Mr. Zupan stati na isti stopnji duševne naivnosti, na kateri stoji gospoda okoli Prosvete, ki verno vse požre, kakoli najde kje "nadrukanega," samo da je protiversko. Gotovo mora smatrati zmožnost brezkritičnega takega požiranja za merilo posebne — inteligenice.

Mnogo se čita zdaj o nekih lipcih, ki so pa le v Chicagu, menda jih je nekaj tudi v Clevelandu. V Pennsylvaniji jih baje ni. Pač pa je tam, v Miners Mills, neki Frank Lipar. Lipar ni lipce, a slava (?) čikaških lipcev mu je morala zaiti v glavo, in česar se je od lipcev naučil, to še enkrat pogreje. Pravi sicer, da nihče ne piše veliko o rimskem cirkusu v Chicagu, in dalje, "da je res najbolje, da se tako srednjeveško pajacado ignorira," zato pa piše on in je on ne ignorira. Globoko k sreču mu grejo zdravnik, bolnišnice in reševalne postaje, enako strahoviti nalive s točo, kakor vsem piscem, in prav posebno še draga oblačila. Kar se je naučil iz Zavetnikov šole o "pokihanju," zvesto ponovi.

Zase kakega ignoriranja ne smatra za najboljšo, zato poseže tudi še na Dunaj, in potoči nekaj solz za Slovence, ki so bili brez kašnate repe. "Far je far," pravi, kakor je pač Lipar zvesti učenec — lipcevi. In ker srednjeveški cirkus in pajacada še nista dosti krepka izraza za njegov srd, nastopijo še grmade, ki so plamtele, zato pa tem manj planti Mr. Frank Lipar, a za klevetniki pa ni mogel in ni mogel zaostati.

Pavel Pust in John Molek.

Prosta volja, kje si? Pavel Pust je dobil 24 ur po rojstvu ime Pavel brez proste volje, in ko je pozneje s Pavlom volja rastla, da postane general, ni bilo proste volje, ker postal je konjski mešetar. Tako Pavel Pust. G. Molek je dobil ime John, poleg tega so mu prifliknili še ime Molek, vse neprosto-voljno. Ko je volja z njim rastla, ne vem, kako se je hotela udeleževati, samo to vem, da piše zdaj Žarkomet, ali s prosto voljo, ali brez nje, tega ne vem.

Juvat habere socios — človeka vesel, če je več sotrpinov brez proste volje, in župnik, ki se tudi neprosto-voljno piše Trunk, nima proste volje, ker nad njim je Bog; potem Kazimir in škof in dolar. Dobro, da se tudi G. Moleku tako godi vsaj radi tega, ker bi on rad postal, in to bo prav blizu kakega — generala.

Nekaj proste volje je pa le bilo. Prečital sem vrstice do konca in do zadnje pike, a dosti sem imel že pri prvem odstakku.

Za "romarje" se zanimajo tudi v Ljubljani.

Namreč ljubljanski naprednjaki in sicer za one "romarje," ki so romali samo-le v New York. Ljubljansko "Jutro" piše o stvari in se zavzema za čast jugoslovanskih romarjev, in Prosveta ponatiskuje to zanimanje.

Zdi se mi, da se od merodajne strani ni dosti informiralo, pod kakšnimi pogoji da bodo resnični romarji pri znanih naseljenjskih razmerah pripuščeni.

Nobena krivda pa ne more koga zadeti, ako so gotovi ljudje to romanje hoteli samo-le izrabiti, kar Jutro samo priznava, ko govori o ljudeh, ki sploh o kongresu niti vedeli niso, in ker se omenja nekaka parobrodna agentura, je mogoče, da je ta delala na svojo roko. Vse to bodo tudi pri Jutru in Prosveti dobro vedeli, a ko bi se ravnali po tem znanju, potem bi ne mogli zabavljati.

R. PAVLOSKI

Slovenski fotografist
719 No. Chicago St.
JOLIET, ILL.

Se priporoča slovenskemu občinstvu v naklonjenosti!

Pomagajte bratom v Primorju!

KUPITE KNJIGE GORIŠKE MOHORJEVE DRUŽBE.

4 KNJIGE \$1.00

1. Kri mučenikov, zanimiva povest iz 3. stoletja po Kristusu.
2. Socialna čitanka vsebuje poučno berilo za naše slovenske delavce. Vsakdo bi jo moral čitati.
3. Nevesta s Korinja, zanimiva kmečka povest.
4. Veliki koledar Goriške Mohorjeve Družbe, poln koristnih nasvetov in drugih zanimivosti.

Še nekoliko iztisov imamo v zalogi. Naši rojaki pridno segajo po njih in prodali smo jih že nepričakovano lepo število. To je znamenje, da so Slovenci v prvi vrsti dobrega srca in so takoj pripravljeni pomagati, kjer treba; to pa tudi kaže, da so knjige v resnici vredne petkrat toliko in da je vsak vesel, ki jih dobi in jih potem priporoči tudi drugim.

Kdor jih še želi dobiti in pomagati zatiranim primorskim Slovencem, naj nam takoj piše po knjige, dokler zaloga ne poide.

"Knjigarna Amerikanski Slovenec"

1849 WEST 22nd STREET,

CHICAGO, ILL.

FIRST

NATIONAL BANK

Established 1857

PRISTOPITE

k našemu 1927

VACATION CLUB

ki se baš sedaj ustanovlja.

First National Bank

Največja in najstarejša banka v Joliet-u.

Primenljivo to banko znaša \$15,000,000.00

THE OLDEST and LARGEST BANK in JOLIET